

NEMECKÝ JAZYK

ÚVOD

Vzdelávací štandard z nemeckého jazyka pre primárne vzdelávanie zahŕňa výkonový a obsahový štandard, ktorý je východiskom školského vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet a daný stupeň vzdelávania. Vzdelávací štandard zároveň obsahuje odporúčané časti, ktoré dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na príslušnej úrovni.

Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú kompetencie a funkcie jazyka ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Kompetencie a funkcie jazyka sú základom vymedzeného učebného obsahu, to však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard predstavuje rámec na rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií a ich realizáciu v rôznych komunikačných kontextoch. Zároveň poskytuje priestor na vytváranie množstva komunikačných situácií a podporuje činnostne zameraný prístup. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať. Vzdelávací štandard je programom rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

1 Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet nemecký jazyk patrí medzi všeobecnevzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ERR, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Výučba nemeckého jazyka ako prvého cudzieho jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A1.1+ podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci primárneho vzdelávania. Kompletnú komunikačnú úroveň A1 v prvom cudzom jazyku žiaci dosiahnu na konci 5. ročníka ZŠ. Označenie úrovne A1 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania nemeckého jazyka na úrovni A1 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším slovným spojeniam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a slovné spojenia dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť (SERR, 2017, s. 28).

2 Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu nemecký jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup – na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu nemecký jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie, aby sa realizoval komunikačný zámer vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

3 Špecifiká vyučovania cudzích jazykov v primárnom vzdelávaní

Dôležitou úlohou primárneho vzdelávania v oblasti cudzích jazykov je podpora rozvoja osobnosti dieťaťa. Vytvárajú sa základy pre ďalšie vzdelávanie, rozvíja sa schopnosť žiakov porozumieť vlastnej a cudzej kultúre. Osvojenie si cudzieho jazyka má veľký význam. Prostredníctvom cudzieho jazyka sa žiaci oboznámia so zvyklosťami, spôsobom správania sa ľudí v rôznych krajinách. Znalosti cudzích jazykov vytvárajú podmienky pre nezaujatosť a otvorenosť svetu.

Východiskom pre výber vyučovacích metód je skutočnosť, že žiaci mladšieho školského veku nadobúdajú komunikačné kompetencie špecifickými formami učenia sa. Základný princíp vyučovania cudzích jazykov v primárnom vzdelávaní spočíva v podpore radosti žiakov z učenia sa cudzieho jazyka, využívaní vysokej miery zvedavosti detí, ich túžby skúmať a objavovať. Pri výučbe cudzieho jazyka je dôležité rešpektovať

možnosti a schopnosti detí. Predovšetkým je potrebné upriamiť pozornosť na stav a úroveň vývinu poznávacích schopností a osobnostných charakteristík detí v mladšom školskom veku. Je nevyhnutné zabezpečiť podmienky vyučovania cudzieho jazyka tak, aby sa u žiakov podporovali a rozvíjali:

- motivácia – učenie sa, získavanie a osvojovanie nových poznatkov a informácií, aktívna spolupráca na činnostiach v triede, tvorivosť, flexibilita;
- záujmy – záujem o školu, učenie, predmet cudzí jazyk a ostatné vyučovacie predmety;
- osobnostné vlastnosti a prejavy – zodpovednosť, kooperatívnosť, empatia, vôľové a sebaregulačné vlastnosti, emocionálna stabilita, rozvíjanie sebavedomia a pozitívnych postojov;
- všeobecné rozumové schopnosti – rozvoj foriem myslenia (názorné, logické, abstraktné, kritické), posilňovanie psychických funkcií (*vnímanie* prostredníctvom rôznych zmyslov, *zámerná pozornosť*, vizuálna, auditívna, kinestetická *pamäť*, *reč*).

Proces učenia sa cudzieho jazyka u žiakov v primárnom vzdelávaní sa opiera o činnosť žiakov a ich zmyslové vnímanie, ktoré sú základom pre pamäťové a verbálne učenie sa. Zapájanie viacerých zmyslových vnemov pri osvojovaní si učiva podporuje kvalitnejší proces zapamätávania a dlhodobjšie uchovanie vedomostí a zručností. Učenie má názorno-činnostný charakter a využíva názorné učebné pomôcky s možnosťou variabilných aktivít.

Nasledujúce metodicko-didaktické princípy majú význam pre efektívne vyučovanie cudzieho jazyka na prvom stupni základnej školy:

- vyučovanie orientované na žiaka,
- činnostný charakter vyučovania,
- rešpektovanie individuálnych osobitostí žiakov,
- pozitívna motivácia,
- názornosť a primeranosť veku,
- časté striedanie organizačných foriem práce v rámci vyučovacej hodiny,
- systematické opakovanie,
- tolerovanie chyby ako prirodzenej súčasť učenia sa jazyka,
- rozvíjanie komunikačnej kompetencie ako produktu vyučovania, nie domácej prípravy.

4 Kompetencie

„Používatelia jazyka a učitelia sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, 2017, s. 13, 105).

4.1 Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk. Zahŕňajú široké spektrum spôsobilostí, ktoré sa týkajú napríklad sebauvedomenia, procesu učenia sa a pod., a sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (upravené, SERR, 2017, s. 13).

Žiak dokáže:

- osvojiť si efektívne stratégie učenia, ktoré vedú k pochopeniu potreby vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- sústrediť sa na prijímanie informácií;
- používať získané vedomosti a spôsobilosti.

4.2 Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie umožňujú žiakovi konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov (SERR, 2017, s. 13).

Žiak dokáže:

- používať známe každodenné výrazy, najzákladnejšie slovné spojenia a jednoduché vety a rozumieť im;
- predstaviť seba a iných;
- porozumieť jednoduchým otázkam a odpovedať na ne;
- jednoducho opísať seba, svoju rodinu a kamarátov;
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom s využívaním prevažne verbálnych, ale aj neverbálnych komunikačných prostriedkov v kontexte každodennej komunikácie a vyjadrenia svojich osobných záujmov.

4.3 Jazykové kompetencie

Žiak dokáže:

- používať iba najzákladnejší rozsah jednoduchých slov a výrazov týkajúcich sa jeho osoby a záujmov;
- používať základný repertoár slovnej zásoby, izolovaných slov a slovných spojení;
- vysloviť obmedzený repertoár naučenej slovnej zásoby;
- odpísať známe slová, krátke slovné spojenia a vety;
- vyhláskovať svoje meno, adresu.

(SERR, 2017, s. 113 – 122).

4.4 Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- nadviazať základnú spoločenskú komunikáciu;
- pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa atď.

(SERR, 2017, s. 125).

4.5 Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- spájať písmená;
- spájať slová pomocou spájacích výrazov, napr. „a“, „alebo“

(SERR, 2017, s. 128).

5 Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci primárneho vzdelávania.

Komunikačné jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Receptívne činnosti a stratégie

Rozvoj počúvania s porozumením sa pri vyučovaní cudzieho jazyka v primárnom stupni vzdelávania považuje za kľúčový.

Žiak počúva rôzne dialógy, texty, príbehy a pod. v cudzom jazyku, ktoré potom ako model imituje a používa v rozličných situáciách. Vnímanie a porozumenie zvukovej podoby jazyka je východiskom pre rozvoj ostatných komunikačných jazykových činností a stratégií. Osvojenie si zvukovej podoby jazyka predchádza osvojeniu si jeho písomnej podoby.

Počúvanie s porozumením

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- identifikovať známe slová;
- identifikovať najzákladnejšie slovné spojenia a veľmi jednoduché vety týkajúce sa jeho osoby a oblasti jeho záujmov;
- porozumieť najzákladnejším slovným spojeniam a veľmi jednoduchým vetám, ktoré sa týkajú jeho osoby a oblasti jeho záujmov;
- porozumieť jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine;

- porozumieť jednoduchým orientačným pokynom;
- porozumieť jednoduchým otázkam na známe témy;
- porozumieť hlavnej myšlienke vypočutého jednoduchého textu za predpokladu, že je hovorený zreteľne, je starostlivo artikulovaný a porozumenie je podporené vizuálnymi podnetmi.

Čítanie s porozumením

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- identifikovať hlásky;
- vyhľadať známe slová a základné slovné spojenia;
- porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety na známe témy;
- prečítať a porozumieť jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine a jednoduchým orientačným pokynom;
- porozumieť časovým údajom v rámci denného režimu, týždňa, mesiaca a roka;
- porozumieť hlavnej myšlienke jednoduchého textu na známu tému;
- prečítať veľmi krátke jednoduché texty a porozumieť im, napr. na plagátoch, pohľadniciach.

Produktívne činnosti a stratégie

Ústny prejav

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- pýtať sa jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov;
- odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, napr. o sebe, svojej rodine, kamarátoch;
- zadať krátke a jednoduché pokyny;
- používať čísla, základné číslovky, údaje o čase;
- jednoduchým spôsobom opísať seba, svoj domov, školu, spolužiakov;
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom s partnerom v krátkom dialógu na známe témy.

Písomný prejav

Písanie sa začína nacvičovať pomocou aktivít, v ktorých žiak odpisuje alebo dopĺňa písmená, slová, neskôr krátke vety, pričom má k dispozícii správny vzor.

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- správne napísať všetky písmená abecedy;
- správne odpísať slová, krátke vety;
- napísať vlastné meno, adresu, vek;
- napísať krátky pozdrav a pohľadnicu.

6 Prehľad kompetencií a funkcií jazyka pre úroveň A1 až B2

Kompetencie a funkcie jazyka stanovené **pre úrovne A1 až B2** uvádza nasledujúca tabuľka (BEACCO, J.-C., BOUQUET, S., PORQUIER, R., 2004, s. 63 – 66).

V rámci primárneho vzdelávania sa v cudzích jazykoch rozvíjajú **iba kompetencie a funkcie špecifikované v časti obsahový štandard**, v súlade s výkonovým štandardom v cudzom jazyku pre žiakov mladšieho školského veku.

Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na štyri komponenty, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie, a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočňovať. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2. Kompetencie a funkcie **relevantné pre primárne vzdelávanie** sú **zvýraznené**.

Kompetencie	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Podakovať sa a vyjadriť uznanie Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
6. Vyjadriť schopnosť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť

7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť
9. Predstaviť záluby a vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Sľúbiť
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nespĺnenie povinností	Obviniť(sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/Poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-o Vyjadriť nezáujem
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem

	Odpovedať na návrh
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Spomenúť si na niečo/niekoľo Vyjadriť, že som na niečo/niekoľo zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať
18. Korešpondovať	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
19. Telefonovať	Začať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor
20. Komunikovať	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie
24. Uistiť sa, že slová/ výklad/argument boli	Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané

pochopené	Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradit' zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať príbeh	Rozprávať Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť

7 Obsahový štandard

Obsahový štandard pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard vymedzuje záväzné požiadavky pre komunikačnú úroveň A 1.1+.

Jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

Fähigkeit 1: « Kontakt aufnehmen »

Kompetencia č. 1: « Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou »

Kompetencia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Kontakt aufnehmen <i>Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</i>	Grüßen <i>Pozdraviť</i>	Hallo! Grüß Gott! Guten Morgen! Guten Tag! Guten Abend! Gute Nacht! ...	slovné spojenia
	Sich bedanken <i>Podakovať sa a vyjadriť uznanie</i>	Danke. Danke schön.	
	Sich verabschieden <i>Rozlúčiť sa</i>	Tschüs!/Tschüss! Auf Wiedersehen!	

Fähigkeit 2: « Sich Informationen anhören und eine Information geben »

Kompetencia č. 2: « Vypočuť si a podať informácie »

Kompetencia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Sich Informationen anhören und eine Information geben <i>Vypočuť si a podať informácie</i>	Sich informieren <i>Informovať sa</i>	Bist du aus Dunajská Streda? Wie alt bist du? Wo ist meine Tasche? Wo sind meine Stifte? Hast du mein Buch?	časovanie pomocného slovesa sein a haben v prítomnom čase časovanie pravidelných/ nepravidelných sloves v prítomnom čase opytovacie zámená opytovacia veta v prítomnom čase množné číslo podstatných mien

Fähigkeit 3: « Aus den angebotenen Möglichkeiten wählen »

Kompetencia č. 3: «Vybrať si z ponúknutých možností »

Kompetencia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Aus den angebotenen Möglichkeiten wählen <i>Vybrať si z ponúknutých možností</i>	Identifizieren <i>Identifikovať</i>	Hier wohnt ein Junge. Der Junge hat einen Mantel. Der Mantel ist braun. Das ist doch ein Foto. Auf dem Tisch ist doch kein Buch. In der Tasche sind drei Bücher. Das ist mein Klassenzimmer.	abeceda neurčitý a určitý člen tvorba kladnej a zápornej vety privlastňovacie zámená v nominatíve a v akuzatíve predložky miesta s datívom, základné číslovky farby množné číslo podstatných mien oznamovacia veta v prítomnom čase

Fähigkeit 4: « Ansicht ausdrücken »

Kompetencia č. 4: « Vyjadriť názor »

Kompetencia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Ansicht ausdrücken <i>Vyjadriť svoj názor</i>	Ansicht ausdrücken <i>Vyjadriť názor</i>	Das ist toll, super, doof... Mathe mag ich. Das ist nicht so schlimm. Das ist aber interessant/langweilig...	sloveso mögen slovné spojenia

Fähigkeit 5: « Willen äußern »
Kompetencia č. 5 « Vyjadriť vôľu »

Kompetencia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Willen äußern <i>Vyjadriť vôľu</i>	Wünsche äußern <i>Vyjadriť želania</i>	Ich will fernsehen. Willst du Schach spielen? Nein, ich will schlafen. Ich möchte Klavier spielen. Möchtest du lernen? Nein, ich möchte nicht lernen, lieber Fußball spielen.	modálne sloveso wollen, möchten + neurčitok v prítomnom čase stupňovanie prídavných mien gern, lieber, am liebsten zápor

Fähigkeit 6: « Fähigkeit ausdrücken »
Kompetencia č. 6: « Vyjadriť schopnosť »

Kompetencia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Fähigkeit ausdrücken <i>Vyjadriť schopnosť</i>	Fähigkeit, etwas zu tun, ausdrücken <i>Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť</i>	Ich kann sehr schnell laufen. Er kann nicht schwimmen. Kannst du Deutsch sprechen? Ja, ich kann es sehr gut. Nein, ich kann es nicht.	modálne sloveso können+ neurčitok v prítomnom čase prídavné mená oznamovacia veta v prítomnom čase zápor

Fähigkeit 7: « Gefühle äußern »
Kompetencia č. 7: « Vyjadriť pocity »

Kompetencia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Gefühle äußern <i>Vyjadriť pocity</i>	Freude, Begeisterung, Dankbarkeit ausdrücken <i>Vyjadriť radost', šťastie, uspokojenie</i>	Ich bin glücklich. Super. Toll. Prima. Das ist nett von dir.	slovné spojenia sein spojky <i>und, aber</i> oznamovacia veta v prítomnom čase
	Traurigkeit ausdrücken <i>Vyjadriť smútok, skl'účenosť</i>	Ich bin heute traurig und du lachst. Sie sind nicht glücklich. Das ist nicht schön. Das ist schade.	

Fähigkeit 9: « Vorlieben zeigen »
Kompetencia č. 9: « Predstaviť záľuby a vkus »

Kompetencia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Vorlieben zeigen <i>Predstaviť záľuby a vkus</i>	Vorlieben zeigen Wertschätzung ausdrücken: was ich gern habe, was mir gefällt, wen ich mag <i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</i>	Ich liebe/mag Deutsch. Ich mag auch fernsehen. Radfahren ist mein Lieblingshobby. Mag dein Bruder schwimmen?	slovné spojenia sloveso mögen v prítomnom čase zápor kein, keine, kein v nominative a v akuzatíve
	Was ich nicht gern mache/wen ich nicht gern habe/was mir nicht gefällt/wen ich nicht mag <i>Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád</i>	Ich mag keinen Kuchen. Ich mag überhaupt nicht fernsehen. Ich mag Mathe nicht. Magst du Deutsch?	opytovacia veta v prítomnom čase oznamovacia veta v prítomnom čase prítomný čas sloviess

Fähigkeit 11: « Regeln und Pflichten festlegen und annehmen »
Kompetencia č. 11: « Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam »

Kompetencia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Regeln und Pflichten festlegen und annehmen <i>Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</i>	Befehl/Verbot ausdrücken <i>Vyjadriť príkaz/zákaz</i>	Lies laut! Sprich leise! Hol das Buch...! Macht die Bücher auf! Du musst... Du darfst nicht...	rozkazovací spôsob modálne slovesá

Fähigkeit 14: « Angebot machen und auf ein Angebot reagieren »
Kompetenz č. 14: « Dať ponuku a reagovať na ňu »

Kompetenzia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Angebot machen und auf ein Angebot reagieren <i>Dať ponuku a reagovať na ňu</i>	Etwas von jemanden verlangen <i>Žiadať od niekoho o niečo</i>	Kannst du bitte...machen/geben? Schreib/lies es bitte noch einmal! Sprich nicht so leise! Kann ich auf die Toilette gehen? Wiederhole bitte noch einmal!	sloveso können v žiadosti slovné spojenia akuzatív podstatných mien
	Auf Anforderungen reagieren <i>Odpovedať na žiadosť</i>	Ja. In Ordnung. Natürlich. Nein. Tut mir leid. Das geht nicht.	slovné spojenia slovesá s odlučiteľnými predpony
	Jemandem anbieten, etwas für jemanden zu tun <i>Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil</i>	Kannst du mich heute besuchen? Kannst du mir helfen?	rozkazovací spôsob
	Zum gemeinsamen Handeln auffordern <i>Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili</i>	Ich kann jetzt... Komm spielen! Komm doch mit! Kommt, wir spielen Ball! Fangt den Ball! Gehen wir.../machen wir ... zusammen?	opytovacia a zvolacia veta v prítomnom čase modálne slovesá möchten/wollen v prítomnom čase
	Nach Wünschen fragen <i>Pýtať sa na pranie</i>	Möchtest du...? Was möchtest/willst du machen?	zdvorilé ponuky vo forme otázky
	Hilfe anbieten <i>Ponúknuť pomoc</i>	Kann ich dir helfen?	osobné zámeno v datíve a akuzatíve
	Auf einen Vorschlag reagieren <i>Odpovedať na návrh</i>	Ja. In Ordnung. Das geht. Nein, danke. Es geht nicht.	

Fähigkeit 17: « Beim ersten Treffen reagieren »
Kompetenz č. 17: « Reagovat' pri prvom stretnutí »

Kompetenzia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Beim ersten Treffen reagieren <i>Reagovat' pri prvom stretnutí</i>	Jemanden jemandem vorstellen <i>Predstaviť niekoho</i>	Das ist mein Freund./ Sie ist meine Freundin. Er/sie kommt aus... Das ist meine Familie. Meine Mutter/mein Vater... Das ist meine Schwester.	ukazovacie/ privlastňovacie zámená slovné spojenia
	Sich vorstellen <i>Predstaviť sa</i>	Ich bin.../heiße... Ich komme aus der Slowakei/ Ich wohne in... Ich bin ein Schüler. ...Ich mag Hunde.	oznamovacia veta v prítomnom čase jednotné a množné číslo podstatných mien
	Auf das Vorstellen reagieren <i>Reagovat' na predstavenie niekoho</i>	Es freut mich. Wie geht es? (Danke gut/nicht so gut/schlecht...)	akuzatív podstatných mien
	Begrüßen/Willkommen heißen <i>Privítať</i>	Hallo, schön, dass du da bist. Komm rein.	

Fähigkeit 19: « Telefonieren »
Kompetenz č. 19: « Telefonovat' »

Kompetenzia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Telefonieren <i>Telefonovat'</i>	Telefongespräch beginnen <i>Začať rozhovor</i>	Guten Tag!/Hallo, hier ist... Ist Susi zu Hause? /Kann ich Alex sprechen? Wann hast du Tennis?	slovné spojenia opytovacia veta v prítomnom čase opytovacie zámeno Wann
	Telefongespräch beenden. <i>Ukončiť rozhovor</i>	Dann bis morgen/bis Montag..! Tschüs! Auf Wiederhören!	predložky času um 6 Uhr, im Winter, am Vormittag, am Montag

8 Tematické okruhy

Predložený dokument stanovuje základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce tematické okruhy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú v našich školách. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína. Naplnenie každého tematického okruhu konkrétnou slovnou zásobou sa odvíja od používaných materiálo-didaktických prostriedkov a korešponduje s rozvíjanými kompetenciami, ktoré sú stanovené v obsahovom štandarde.

Uvedené tematické okruhy sú odporúčané, nie povinné.

Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina – vzťahy v rodine

Náš domov

Môj dom/byt

Domov a jeho okolie

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Fyzické znaky

Človek na cestách

Dopravné prostriedky

Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie

Učebné predmety

Názvy povolání

Človek a príroda

Zvieratá

Počasié

Rastliny

Voľný čas a záľuby

Záľuby

Výživa a zdravie

Zdravé stravovanie

Jedlá

Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky
Rodinné sviatky
Zbližovanie kultúr

Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia

Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne

Obchod a služby

Obchody a nakupovanie

Krajiny, mestá a miesta

Moja krajina a moje mesto

Vzory a ideály

Dieťa a jeho vzory

9 Postup pri rozvíjaní komunikačných jazykových činností a stratégií

Počúvanie s porozumením a ústny prejav ako primárna činnosť

V počiatočných etapách je vyučovanie cudzieho jazyka zamerané na nácvik správnej výslovnosti, budovanie aktívnej slovnej zásoby a komunikačných jazykových činností a stratégií. Rozvíja počúvanie s porozumením ako jazykový vzor a zdroj gramatických prostriedkov a ústny prejav, v ktorom dôležitú úlohu zohráva reprodukčná fáza – rôzne druhy opakovania. Na začiatku výučby žiaci musia veľa počúvať. Každá cudzojazyčná rečová činnosť učiteľa by mala byť sprevádzaná jeho neverbálnymi komunikačnými prejavmi (mimika, gestikulácia, názorný, obrázkový materiál), mala by byť motivujúca, aby žiaci radi počúvali. Ústny prejav žiakov sa na tomto stupni realizuje väčšinou imitatívnou formou (opakovanie jazykových štruktúr alebo len jednotlivých slov).

Začiatky čítania s porozumením a písomného prejavu

Počiatočný kontakt s písomnou formou cudzieho jazyka je vizuálny. Vychádza zo slovnej zásoby, ktorú si žiaci osvojili prostredníctvom počúvania. Nácvik čítania s porozumením má byť odstupňovaný – obrázky, slová, slovné spojenia, krátke vety.

V počiatočnej fáze *čítania* s porozumením žiaci čítajú slová, ktoré si už osvojili (rozumejú im po vypočutí, vedia ich vyslovovať, poznajú ich konkrétny význam). V prvej etape sa vytvára asociácia medzi zvukovou/hovorenou podobou slova a konkrétnou predstavou jeho významu (napr. obrázkom). V začiatkoch čítania je k tejto predstave priradená písaná podoba slova a žiaci ho čítajú s naučenou správnou výslovnosťou a s porozumením. Žiaci pokračujú v čítaní slovných spojení a jednoduchých viet.

Žiaci začínajú *písať* po nácviku čítania slov, resp. po fáze vizuálneho kontaktu s písomnou podobou známych slov. Písanie sa najskôr obmedzuje na odpisovanie slov. Pri písaní slovných spojení a jednoduchých viet pracujú žiaci pomocou modelového textu. Nácvik čítania s porozumením a písomného prejavu v cudzom jazyku musí byť veku primeraný a postupný, čo sa týka obsahu aj nárokov na žiaka.

Komunikačný kontext sa vytvára prostredníctvom krátkych a jednoduchých textov, ktoré sú primeraným spôsobom upravené pre komunikačnú úroveň žiakov a sú v súlade s vekovými osobitosťami žiakov mladšieho školského veku, napr. obrázkové príbehy, ukážky z rozprávok, pohľadnice, pokyny, dotazníky, ilustrované opisy, plagáty, texty detských piesní.

10 Hodnotenie

V počiatočnej fáze učenia sa cudzieho jazyka v primárnom vzdelávaní má hodnotenie žiakov predovšetkým motivačnú a formatívnu funkciu.

Obsah hodnotenia

Počúvanie s porozumením: hodnotia sa rôzne čiastkové spôsobilosti – rozlišovanie a porovnávanie hlások, slabík a slov, porovnávanie významu viet na základe ich intonácie. Úlohy vhodné pre žiakov tohto veku sú také, ktoré im umožňujú demonštrovať pochopenie prostredníctvom neverbálnych prostriedkov (označovanie a spájanie obrázkov, vyfarbovanie, kreslenie).

Ústny prejav: úlohy, ktoré sú určené na hodnotenie ústneho prejavu, musia byť realistické, zmysluplné. Výroky žiakov v cudzom jazyku sa nemajú hodnotiť izolovane, ale majú byť vnímané v kontexte situácie. Dôraz sa kladie na splnenie komunikačného zámeru. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať správnej výslovnosti a náležitej intonácii.

Čítanie s porozumením: hodnotia sa čiastkové spôsobilosti čítania (rozlišovanie a porovnávanie písomnej formy slov, hľadanie konkrétnych slov alebo informácií v texte, čítanie krátkych textov s porozumením).

Písomný prejav: úlohy určené na hodnotenie písania by mali odzrkadľovať aktivity v triede. Žiaci odpisujú slová a krátke vety, neskôr aj krátke odseky; nakoniec píšu vlastné vety a krátke odseky. Úlohy musia byť autentické a pre žiakov zaujímavé (napísať zoznam potravín, ktoré treba kúpiť; napísať krátke vety o sebe a pod.).

Spôsoby hodnotenia:

- **Hodnotenie učiteľom ústnou formou alebo písomnou formou:** jeho cieľom je ohodnotiť vedomosti žiaka a jeho spôsobilosti, pomáhať učiteľom aj žiakom monitorovať pokrok žiaka v učení. Forma a obsah hodnotenia by mali reflektovať skúsenosti detí z vyučovania (typy úloh sú žiakom známe z vyučovacieho procesu).
- **Hodnotenie spolužiakmi:** má mať motivačnú funkciu, viesť žiakov k väčšej vzájomnej tolerancii a naučiť ich všimáť si pozitíva práce spolužiakov, čo môže pozitívne ovplyvniť atmosféru v triede, pretože žiaci sa učia rešpektovať jeden druhého.

- **Sebahodnotenie:** rozvíja kognitívne spôsobilosti žiaka, ako je napríklad monitorovanie vlastného pokroku v učení, uvedomovanie si svojich schopností, štýlov učenia a kladenia si vlastných cieľov. Proces hodnotenia prebieha zo začiatku v materinskom jazyku. Medzi najčastejšie prostriedky sebahodnotenia patria: portfólio, dotazníky, rozhovory s učiteľom a denníky. Portfólio obsahuje záznamy na sebahodnotenie, hodnotenie učiteľom a zbierku prác, ktoré žiak vytvorí počas určitého obdobia. Súčasťou portfólia môžu byť písomné práce, kresby, projekty a pod., ktoré si do portfólia vyberá žiak podľa vlastného uváženia.

Literatúra

BEACCO, J.- C. *Les Dimensions culturelles des enseignements de langue*, Paris : Hachette éducation, 2000. 192 s. ISBN 2-01-155157-9.

BEACCO, J.- C., BOUQUET, S., PORQUIER, R. *Niveau B2 pour le français (utilisateur /apprenant indépendant) – Un Référentiel*. Paris : Didier, 2004. 416 s. ISBN: 2-278-05576-3.

BEACCO, J.- C., DE FERRARI, M., LHOTE, G. *Niveau A1.1 pour le français (Publics adultes peu francophones, scolarisés, peu ou non scolarisés) – Référentiel et certification (díl) pour les premiers acquis en français*. Paris: Didier, 2005. 256 s. ISBN: 978-2-278-05854-9.

BÉRARD, É. *Grammaire du français comprendre, réfléchir, communiquer (Niveaux A1/A2 du Cadre européen)*. Paris: Didier, 2005. 215 s. ISBN 978-2-278-06082-5.

BUTAŠOVÁ, A. et al. *Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie cudzích jazykov v terminologickom rámci. Slovník termínov k Spoločnému európskemu referenčnému rámcu pre jazyky*. Bratislava: ŠPÚ, 2010. 141 s. ISBN 978-80-223-2919-4.

BUTAŠOVÁ, A. et al. *Koncepcia vyučovania cudzích jazykov v základných a stredných školách*. Bratislava: ŠPÚ, 2007. 200 s. ISBN 978-80-89225-31-6.

KOLLÁRIKOVÁ, Z.; PUPALA, B. *Predškolská a elementárna pedagogika*. Praha: Portál, 2001. 456 s. ISBN 80-7178-585-7.

LITTLE, D.; PERCLOVÁ, R. *Európske jazykové portfólio. Priručka pre učiteľov a školiteľov*. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2002. ISBN 80-857652-8.

LOJOVÁ G., KOSTELNÍKOVÁ M. (eds.) *ELT in primary education*. Bratislava: ŠPÚ, 2008. 158 s. ISBN 978-80-89225-66-8.

PRŮCHA J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 1997. 496 s. ISBN 80-7178-170-3.

RIES, L.; KOLLÁROVÁ, E. (eds.) *Svet cudzích jazykov DNES. Inovačné trendy v cudzojazyčnej výučbe*. Bratislava: DIDAKTIS, 2004. 188 s. ISBN 80-89160-11-5.

WIDLOCK, B. et al. *Norimberské odporúčania pre včasnú výučbu cudzích jazykov*. München : Goethe Institut e.V., 2010. 39 s. ISBN 978-3-939670-38-4.

ŽILOVA, R. et al. *PEDAGOGICKÁ DOKUMENTÁCIA z nemeckého jazyka, úroveň A1*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2009. 43 s. ISBN 978-80-89225-69-9.

Akčný plán 2004 – 2006. Brusel. 2003. EURÓPSKA KOMISIA. [cit. 2018-09-20] Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0449:FIN:EN:PDF>

Kľúčové kompetencie pre celoživotné vzdelávanie. Európsky referenčný rámec. Luxemburg: Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev, 2007. 16 s. ISBN NC-78-07-312-SK-C

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, učenie sa, vyučovanie, hodnotenie. Bratislava : ŠPÚ, 2017. 255 s. ISBN 978-80-8118-201-3.